
УДК 655.0025:658.1

А. М. ПАТЕРИГА, Н. Е. ФЕДОСЕНКО

**НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ГАЗЕТНОГО ВИРОБНИЦТВА
МІСЦЕВОЇ ПОЛІГРАФІЇ**

Сучасні умови господарювання зумовлюють виникнення ряду нових вимог до діяльності редакційно-поліграфічного процесу виготовлення газетної продукції. Використання застарілих технологій, морально і фізично зношеного устаткування, відсутність кваліфікованих кадрів, нерациональна організація видавничих і поліграфічних процесів створюють несприятливі умови для оперативного випуску якісних газетних видань. На сьогоднішній день на території України виходить понад 500 газет місцевого підпорядкування. Це переважно малоформатні видання з тиражем від 6 до 50 тис. прим. Питома вага обсягу випуску газет в загальному обсязі друкованої продукції в межах України становить 15%.

Редакції газет нараховують від 13 до 19 працівників і розміщені переважно в приміщеннях друкарень, більшість з яких

неприспособані для газетного виробництва (відсутні складські, відсобні, санітарно-побутові приміщення).

В редакційно-поліграфічному комплексі, що бере безпосередню участь у створенні газетної продукції, слід виділити редакції, як такі, що забезпечують інформаційну базу. Слід зауважити, що висока собівартість газетної продукції значною мірою зумовлена неефективною роботою редакцій, питома вага витрат у діяльності яких сягає в середньому 80%. В основному ці витрати пов'язані з придбанням паперу, виплатою авторського гонорару, заробітної плати працівникам редакцій і становлять понад 60% редакційних витрат. За останні роки значно зросла середня заробітна плата творчих працівників редакцій, однак це не сприяло покращенню якості газетної продукції. Однією з причин цього є існуюча система розподілу прибутку, яка не стимулює працівників редакцій до підвищення продуктивності праці, якості інформації, виявлення резервів зниження витрат на випуск газетної продукції.

Ряд недоліків у системі діяльності місцевої поліграфії можна усунути шляхом удосконалення організації газетного виробництва. З метою підвищення ефективності виробництва місцевих газет проведено дослідження можливих варіантів організації їх випуску (децентралізація, часткова і повна централізація) з врахуванням специфіки різних регіонів України. Причому, бралось до уваги, що кожному з досліджуваних варіантів властива найбільш прийнятна технологія виготовлення газет. Так, наприклад, централізація можлива лише за умови використання сучасного високопродуктивного поліграфічного устаткування і перспективних технологій.

У зв'язку з цим проведено економічне обґрунтування запропонованих форм організації газетного виробництва в різних регіонах України з врахуванням демографічного складу і щільності населення, рівня концентрації промисловості в районних центрах, територіальної віддаленості, кількісного і якісного рівня читачьких запитів, наявності редакційно-поліграфічних кадрів і матеріально-технічної бази. Ці фактори суттєво впливають на тиражність газетної продукції і обсяг рекламних матеріалів, які значною мірою підвищують рівень рентабельності газетного виробництва.

Результати проведених досліджень свідчать, що ефективність варіанта децентралізації випуску місцевих газет досягається в межах тиражу 30—40 тис. прим. Поряд з цим децентралізований випуск доцільний для газет, що видаються невеликими тиражами в регіонах зі значною віддаленістю районних центрів від обласного і ненадійним транспортним зв'язком.

При децентралізованому випуску газет брались до уваги і такі технологічні варіанти, як використання рядковідливного

набору, наборно-друкарської техніки («Типотайпер», «Елема») і способу офсетного друку.

Часткова централізація передбачає зосередження випуску декількох назв газет тиражем 10—30 тис. прим. в базових центрах. Найбільш розповсюдженим варіантом часткової централізації є виготовлення наборних форм у районних друкарнях з передачею їх для друкування способом офсетного друку в базовий центр. В даному варіанті передбачається використання фотонабору, зокрема комплексів «Каскад» і «Квант» з розміщенням їх в редакціях газет або в базовій друкарні. Така форма організації газетного виробництва створить передумови для максимального завантаження устаткування, оперативності випуску газет, підвищення якості їх виконання, покращення умов праці робітників. При зосередженні випуску трьох районних газет в одній редакції зі застосуванням фотонаборного комплексу «Квант» доцільне створення спільної редакції із розширенням штатом творчих працівників. Для організації випуску спільної газети для трьох районів доцільне використання наборно-друкарської техніки і способу офсетного друку. Впровадження заходів з часткової централізації сприятиме значному скороченню витрат за рахунок зменшення кількості редакційних працівників. Використання варіанта повної централізації випуску районних газет в обласній друкарні доцільне при наявності значної кількості збиткових газет в даному регіоні і відсутності матеріально-технічної бази для їх виготовлення.

Результати економічного обґрунтування варіанта повної централізації випуску газет на прикладі Житомирської області свідчать про доцільність використання фотонаборного устаткування «Квант» і АСПТІ з розміщенням редакційних комплексів у редакціях.

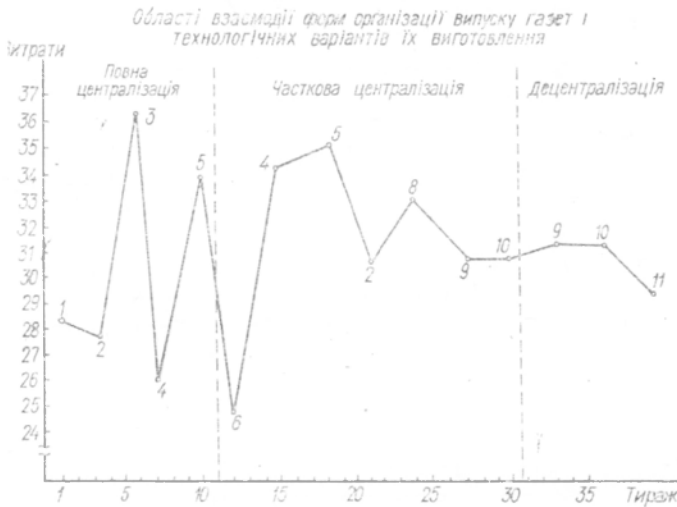
Слід зауважити, що варіант повної централізації передбачає також об'єднаний випуск обласної газети з районними у вигляді вкладки або змінної полоси. Причому, у випуску обласної газети з вкладкою доцільне використання фотонаборного устаткування «Квант», АСПТІ і ротативної друкарської машини офсетного друку ПОГ-90-222, тоді як для аналогічної газети із змінною полосою більш прийнятним є застосування технології фотонабору з використанням комплексу «Квант», АСПТІ, фотополімерних друкарських форм і газетної ротативної машини високого друку ПВГ-84-22.

Одним з найефективніших напрямів удосконалення організації випуску регіональних газет є використання комп'ютерної техніки. Практика її застосування свідчить про можливість досягнення оперативності і належної якості у виготовленні макета газети. Висока продуктивність цієї техніки дозволить об'єднати окремі редакції районних газет у спільному центрі.

З метою вибору ефективного варіанта організації випуску газет місцевої поліграфії використана розроблена в УНДІПП методика інтегральної оцінки якісного рівня організації виробництва газетної продукції.

Результати проведених розрахунків представлені у вигляді номограм, що характеризують ефективні області застосування відповідної форми організації газетного виробництва.

На графіку зображена крива зміни витрат залежно від форми організації випуску газет і технологічних варіантів їх виго-

Області взаємодії форм організації випуску газет і технологічних варіантів їх виготовлення.

товлення. По горизонталі розміщені тиражі окремих номерів газет. Відносно невисокі їх значення властиві варіанту повної централізації, що передбачає концентрацію випуску значної кількості номерів малотиражних газет в одній друкарні. Децентралізація ж є більш прийнятною формою для випуску високотиражних газет в районних центрах з добре розвинутою промисловою зоною.

Однаковими цифрами на графіку позначені точки, що означають ідентичні варіанти технологічних схем при різних формах організації газетного виробництва. Так, недоцільність застосування фотонаборного устаткування «Квант» (точка 4) при частковій централізації має прийнятну форму для варіанта повної централізації.

Застосування рядковідливого набору і способу високого друку у зв'язку з незначними питомими капіталовкладеннями

стає вигідним для децентралізованої форми організації виготовлення газетної продукції (точка 11). З допомогою цього методу можна визначити ефективну форму організації і найбільш прийнятний технологічний варіант виготовлення газетної продукції.

Результати проведених досліджень доцільно використати для удосконалення газетного виробництва місцевої поліграфії, а також при виборі ефективного варіанта організації випуску новостворюваних газет.

Перелік запропонованих варіантів

1. Випуск обласної газети з вкладкою для районних газет з використанням фотонаборного устаткування «Квант», АСПТІ і способу офсетного друку.

2. Випуск газет з використанням фотонаборного устаткування АСПТІ, розміщенням редакційних комплектів в редакціях і врахуванням коефіцієнта завантаження устаткування.

3. Випуск газет з використанням фотонаборного устаткування АСПТІ, розміщенням редакційних комплектів в редакціях і врахуванням коефіцієнта використання устаткування.

4. Випуск газет з використанням фотонаборного устаткування «Квант», розміщенням редакційних комплектів в базовій друкарні.

5. Випуск газет з використанням фотонаборного устаткування «Квант», розміщенням редакційних комплектів в редакціях.

6. Випуск трьох районних газет в одній редакції.

7. Випуск газет з використанням фотонаборного устаткування «Каскад» і розміщенням редакційних комплектів у базовій друкарні.

8. Випуск газет з використанням фотонаборного устаткування «Каскад» і розміщенням редакційних комплектів у редакціях.

9. Випуск газет з використанням наборно-друкарської техніки і способу офсетного друку.

10. Випуск газет з використанням рядковідливого набору і способу офсетного друку.

11. Випуск газет з використанням рядковідливого набору і способу високого друку.

Стаття надійшла до редколегії 21.03.90